

MinBaS

Mineral•Ballast•Sten

Förord

Ett seminarium inom forskningsprogrammet MinBaS II genomfördes den 11:e december 2007 hos SGU i Uppsala. Seminariet hade som syfte att informera om kommande forskning inom utvecklingsprogrammet MinBaS II. Ett 60 tal deltagare från industrin, forskningsorganisationer och myndigheter deltog. SGU:s generaldirektör Lars Ljung inledningstalade och Per Murén, ordförande i MinBaS AB som driver programmet, gav en övergripande bild av verksamheten. Sammanlagt 15 presentationer framfördes. Föredragen vid seminariet hade anknytning till projekt som kommer att bedrivas inom MinBaS II:s fyra tekniska programområden. Flera av projekten bygger på resultat och arbeten i det första MinBaS -programmet.

Inom programområde 1, som innefattar produktions- och processutveckling, presenterades de projekt som startats. Många av projekten riktas mot att optimera produktionsprocessen i täkter och krossanläggningar för att förbättra effektivitet och slutprodukt. Vi fick höra föredrag av SP om påverkan på mikrosprickor i bergmaterial och krossad ballast på grund av fragmenteringsprocesserna, Swebrecs planerade fortsatta studier inom området optimering av fragmenteringsprocessen vid sprängning, Chalmers, tillämpad mekanik presenterade bästa sätt att krossa bergmaterial optimerat mot användningsområdet och sitt pågående utvecklingsarbete kring realtidsoptimering av krossanläggningar. Ett flertal föredrag rörde krossballast i betong, från kvalitetsfrågor, energieffektiv framställning och kopplingen till naturgrusmålet.

Energieffektiviseringsprojekten genomförs i ett separat paket inom MinFo och stöds av Energimyndigheten. Följande presenterades under dagen: Energieffektiv framställning av betong med krossballast som drivs vid CBI, Energieffektiv framställning av brända karbonatprodukter som genomförs vid Lunds universitet, Geologiska institutionen samt Energieffektiv oxyföbränningsteknik och CO₂ avskiljning i cement- och kalkindustrin som drivs som ett industridoktorandprojekt av Umeå universitet, tillämpad fysik och elektronik. Företaget FastighetsFörnyelse AB berättade om sin verksamhet för att hjälpa företag med kostnads- och miljöbesparingar och med energieffektivisering av anläggningar.

Inom utveckling av småföretag och nya produkter presenterade Sv. Vanadin ett nytt utvecklingsprojekt kring exploatering av en vanadinyndighet för ferrovanandinförframställning. Produktutvecklingsprojektet Småskalig avloppsrening med mineralbaserade filter vid KTH, Mark och vattenteknik, startades inom MinBaS I och är nu redo för fältförsök inom MinBaS II.

Naturstenindustrin står för det största programområdet och arbetar för ökad kunskap och applikationsutveckling. Föredragen från SFI AB upplyste om problem och behov, t.ex. vilka egenskaper är viktiga för användandet av olika stensorter i olika applikationer och miljöer, behovet av att öka kunskapen om materialval och att öka kvalitetsmedvetandet. Ett föredrag från SP belyste branschens möjlighet att påverka internationell standardisering.

Inom området för miljö- och hållbar utveckling presenterades förprojektet miljöpåverkan från anläggningar som skall leda till en "State of the Art Study" med förslag på samarbetsprojekt mellan MinBaS och myndigheter. Ett föredrag från Jehanders gav efterbehandlingsfrågorna ett nytt perspektiv. Djur- och växtlivet har visat sig mer artrikt i områden där täktverksamhet pågår och pågått än i orörda markområden. Ett projekt skall drivas med syfte att ta fram en "best practice guide" med lämpliga tekniker som företag och myndigheter kan använda gällande efterbehandling med hänsyn tagen till nya rön.

Föreliggande dokumentation är främst tänkt som ett stöd för minnet för de som deltog vid seminariet, men är också av intresse för andra. Redovisningarna utgörs av presentationer från dagen, vilka sammanställts på en CD. Program och deltagarlista ingår.

Ett varmt tack framförs till alla som medverkade med presentationer vid MinBaS-dagen samt till de personer som fungerade som moderatorer och sessionsordföranden.

Det är planerat att MinBaS-dagen skall bli ett årligt återkommande evenemang under programmets löptid. Datum för 2008 års MinBaS-dag är ännu inte fastlagt, men seminariet planeras bli i början av december 2008 vid Bergsskolan i Filipstad.

Stockholm , januari 2008

För MinBaS AB

Per Murén, ordförande

Marianne Thomaeus, MinFo, programsekreterare

Monika Kontturi, NCC Teknik, ansvarig för seminariearrangemang och dokumentation